

Отже, використання поліпшених генотипів з врахуванням внутрішньо- і міжлінійного підбору сприяє підвищенню плодючості вівцематок таврійського внутрішньопородного типу, і отриманню молодняку з високою життєздатністю.

Отримані результати узгоджуються з даними Е.П.Стекленова (1961) щодо високої плодючості і високої життєздатності потомства асканійської тонкорунної породи - материнської основи таврійського типу.

Одночасно отримані результати дають підставу рекомендувати для поглиблення селекційно-племінної роботи використовувати внутрішньо-лінійний підбір в лінії 224 для підвищення плодючості вівцематок, а міжлінійні кроси з лінією 1577- для підвищення життєздатності потомства.

УДК 636.5.082.23

ВИКОРИСТАННЯ СТАБІЛІЗУЮЧОГО ДОБОРУ В ПТАХІВНИЦТВІ

Л.В.МІГАЛЬ – аспірант, Херсонський ДАУ

Здатність реагувати, тобто змінюватись під впливом різних факторів, є основною характеристикою живих істот. Проте у організмів ця мінливість завжди відокремлюється відомими межами і входить до відповідного типу переважно пристосувальних реакцій. Організми стають в деяких відношеннях дуже стабільними, як в індивідуальному житті, так і в передачі специфічних рис організації своїм нащадкам. Дійсно, повинен існувати деякий механізм, який створює цю відносну стабільність і підтримує її на відповідному рівні. Стабільність усього живого створювалась одночасно із самою організацією і змінювалась на протязі його еволюції. Матеріальною основою еволюції є мутації. Тому на цій основі і будується еволюція механізмів, підтримуючих відносну стабільність організації. Вираження різних мутацій також означається зовнішніми факторами. Ці модифікації несприятливі для їх носіїв. Селекційні переваги будуть на стороні особин із більш вузькою нормою реакції, які не реагують на випадкові та короточасні відхилення у зовнішніх факторах. Таким чином, підтримується життя і розмноження більш стабільних особин. Під впливом стабілізуючого відбору зменшується детермінуюче значення зовнішніх факторів індивідуального розвитку і зростає значення внутрішніх, спадкових факто-

рів. Стабілізації належать усі ознаки організації, які мають в даних умовах існування позитивне значення. Це означає, що і ті модифікації, які при даних умовах і в даний період здобули значення постійної адаптації, повинні, стабілізуватися, тобто увійти до складу "норми", а ті модифікації, які втратили своє значення в нових умовах, повинні дезінтегруватися і вийти із норми реакції організму. І дійсно відбувається зміна факторів розвитку адаптивної ознаки, яка вже раніше входила до спадкової норми реакції.

Запропонований академіком І.І.Шмальгаузенем стабілізуючий відбір передбачає переважне використання в селекційних програмах та технологіях виробництва продукції особин, що близькі до середніх (модальних) значень ознак в популяціях, лініях. Як показали дослідження Ю.П.Алтухова (1987), такі особини мають найбільш високу адаптивну норму за ознаками збереженості, плодючості, резистентності до захворювань. Найбільш поширена ця форма відбору в рослинництві, де застосовують калібрування насіння за масою, розмірами.

В птахівництві проведені окремі дослідження з питань модального відбору для підвищення інкубаційних якостей яєць та вирощування птиці в рівновагових угрупованнях (І.В.Хорунжий, 1991; С.Ю.Боліла, 1995). Але ці дослідження виконувались на лініях і кросах птиці, що в теперішній час не використовуються. Тому доцільно вивчити ефективність стабілізуючого добору на птиці нових кросів, які широко використовуються в промисловому птахівництві.

З цією метою нами вивчені інкубаційні якості яєць, та ріст і розвиток молодняку птиці кросу Прогрес. Дослідження проведені в 1996-1998 роках в птахорепродукторі "Чорнобаївський" Білозерського району Херсонської області.

Дослідженнями встановлено, що найбільш високі показники заплідненості яєць отримано в модальному класі (M^0) – 94,3 %. Дещо меншим цей показник був в класах M^- і M^+ - 92,7 % в обох класах.. За ознакою виводимості яєць птиця класу M^0 переважала клас M^+ на 13,2 %, але поступалась класу M^- на 1,6 %. За відсотком виведених пташенят птиця класів M^- і M^0 переважала клас M^+ відповідно на 13,7 % і 13,3 %. Найнижчі показники виводу пташенят отримані серед класу M^+ , де маса інкубаційних яєць становила в середньому 60,44 г.

Жива маса пташенят перші 12 тижнів була близько до середнього (модального) значення (таблиця 1).

Таблиця 1 – Жива маса пташенят різних класів розподілу

Модальний клас за віком	$\bar{X} \pm x$					
	1	2	3	4	7	12
M++	150,5±7,4	365,4±12,1	681,3±36,6	1170±46,4	1609±24,6	2230 ±99,0
M+o	136,5±9,2	371,4±14,9	634,5±24,6	1011±47,9	1566±12,6	2060±79,2
M+-	141,7±4,4	340,3±8,4	6020±17,7	1011±20,3	1540±16,9	1945±69,4
Mo+	145,3±9,7	362,1±10,3	652,5±17,1	1150±40,7	1513±20,1	1892±55,3
Moо	131,9±8,1	373,3 ±11,0	647±25,8	1109±40,3	1480±17,5	1805±60,1
Mo-	129,4±5,9	325,9±10,2	593±10,8	1096±46,5	1460±20,6	1765±50,1
M-+	134,8±5,5	330,7±11,2	604±16,0	1016±31,1	1431±16,6	1720 ±39,6
M-o	138,2±6,5	362,2±10,4	618±12,8	1002±34,7	1413±18,5	1670±33,5
M--	129,1±9,7	339,5±7,8	569±12,8	997±28,5	1395±18,5	1605±35,3

Так, серед класу M⁺ жива маса була 136,5 г, що майже на одному рівні з класом M^{o+} - 145,3 г. Птиця класу M⁺ переважає птицю класу M^{oo} лише на 2,9 г. І на протязі всього періоду розвитку молодняку птиці встановлена тенденція до досягнення середніх значень.

Отримані дослідження дають змогу пояснити ефективність стабілізуючого добору на птиці нових кросів. Така птиця за ознаками заплідненості яєць, виводимості яєць, виводу пташенят найбільш високі показники має в модальному класі, що свідчить про доцільність використання в виробництві птахопродукції переважно тих особин, що близькі до середніх значень ознак в лініях.

УДК 637.623

**СОРТОВИЙ СКЛАД РУН ОВЕЦЬ ТАВРІЙСЬКОГО
ВНУТРІПОРОДНОГО ТИПУ АСКАНІЙСЬКОЇ ТОНКОРУННОЇ
ПОРОДИ З РІЗНИМ ХАРАКТЕРОМ ВОВНОВОГО ПОКРИВУ**

Н.М. КОРБИЧ – аспірант, Інститут тваринництва степових районів ім. М.Ф. Іванова «Асканія-Нова»
УААН, Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства

З метою поліпшення якості вовни овець асканійської тонкорунної породи інститутом «Асканія - Нова» за період з 1979 по 1992 роки була проведена робота по схрещуванню асканійських маток з австралійськими мериносовими баранами в результаті чого ство-